

JELIGE: MAGÁNYODBAN OLVASD

Édesanyám, vajon emlékszel még, 9 éves koromban miképp vágta földhöz dühödten az anyák napi meghívódat? Sosem tudod meg, de ahogy leírtam ezt az egyetlen kérdést, már folynak is végig forró könnyeim arcomon. Ami a megdöbbenő az egészben, hogy magam sem tudtam arról, hogy ez a röpké emlék/momentum a gyerekkoromból ily nyaktörő sebességgel ilyen reakciót tud kiváltani belőlem - ennyi hosszú év elteltével.

Ma már felnőtt Nő vagyok. Dolgozok, tanulok, egyetemre készülök, építem a karrierem, csekkeket fizetek, zongorázni tanítom magam, hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozom, filmbe illően szép párkapcsolatom van, illedelmesen látogatom a rokonokat, háztartást vezetek, színházba járok, neves pszichológusok könyveit olvasom, megfontoltan és következetesen hozok döntéseket...egy szóval: Felnőttem. Legalábbis bátorodom ezt gondolni. S lásd mégis, valamiképp hát mégis, egyre gyakrabban, a legváratlanabb élethelyzetekben tör utat magának az emlékkép és ékeskedik lelki szemem előtt: ahogy édesanyám szempillantás alatt elhajítja

magától az éppen átnyújtott anyák napi meghívóját, belőlem pedig keserves sírás tör fel. Harmadik osztályos voltam ekkor. Meggyőződésem, biztosan oka volt rá. Emlékeimből sajnos törlődött, aznap milyen csínytevést követhettem el, amely édesanyám haragját eredményezte. Mert arra lényegesen *„jobban emékszem, mit éreztem láttán, mint arra, mit láttam.”* – Fodor Ákost idézve.

A hibáztatás vagy neheztelés szándéka bennem soha fel nem merült. S mi több ennél: mikor felidéződik bennem az emlék, néhány elmorzsolt könnycsepp társaságában ugyan, de képes előnteni a mély szeretet érzése édesanyám felé. Az a fajta szeretet, amely megbocsájtja neki, hogy gyermekkoromban mindösszesen annyira volt képes, amennyit nyújtott. Az a fajta szeretet, amely mai napig is megengedi neki, hogy mind az lehessen, aki képességeihez mérten lenni tud – még akkor is, ha ez hiányérzetet szül gyermekeiben. Amennyire szívszaggatóan nehéz, hogy ő az édesanyánk, épp ugyanakkora öröm és ÁLDÁS.

2025.05.01-én, miközben e sorokat megfogalmazom, egy kívánságom van csupán: írásom, mely hamarosan számomra ismeretlen emberekhez eljut, csak édesanyám előtt titok maradjon. Számomra érthetetlen és

egyidejűleg érdekes, hogy az nem zavar, ha az egész világ írásom tükrében megláthatná csupasz lelkemet. Hanem az elképzelés ébreszt bennem kiűzhetetlen aggodalmat, hogy írásba öntött érzéseim, gondolataim édesanyám elé kerülhetnek. Pedig anya jelenti magát a világot. Vajon a szerző feltüntetése nélkül felismerné legkisebb lányát a sorok mögött? Vajon lesz valaha bátorságom e sorok mögül előbújni? Vajon számít ez? Nem hiszem... Tudniillik mindegy, milyen messze jut el írásom, mindegy, képes lesz-e megérinteni Téged, ki ezt olvasod, mindegy, hordoz-e magában erkölcsi mondanivalóval bíró elemeket, s mindegy az is, édesanyám a jövőben elolvashatja-e, mert elsődleges célját mindenképpen betölti: tisztán láttatja / feltárja és gyógyítja lelkemet.

Ha megengedett a leplezetlen őszinteség, ettől a ponttól egy talán zavarba ejtő vallomással kell folytatnom: azt szeretném, hogy Te – aki most, ebben a szent pillanatban olvasol engem (és engedd meg, hogy tegezzelek) – szinte telepatikus bizonyossággal érezd, hogy ez a szöveg nem pusztán hozzád szól, hanem veled beszélget. Te pedig velem.

A közvetlen hangnem nem retorikai fogás, nem hatásvadászat: valódi párbeszédre törekszem. Miközben haladok előre a mondatokkal, egészen az utolsó pontig, Rád is gondolok. Most először, de nem utoljára! Szívből érdekel, hogyan reagálsz, fejben hova kalandozol, ki vagy – miért és hogyan lettél azzá, aki most vagy.

Néha eljátszom a gondolattal, milyen karmikus összefüggések szőhettek minket egybe annyira, hogy pont a te kezébe kerüljön pont ez az írás. Jóllehet egy pályázati felhívás inspirációjára született meg, mégsem kíván nagy tömegekhez szólni. Nem kér tapsvihart vagy harsány trombitaszót. Senkit és semmit nem akar túlszárnyalni. Egyedül HOZZÁD akar szólni.

Nem tudom, hol vagy éppen, egy kényelmes fotel mélyén, egy busz hátsó ülésén, netán a reggeli kávéd társaságában egy irodában, de bízva bízom, hogy éppen elegendő csend vesz körül ahhoz, hogy hallani tudd a saját gondolataid visszhangját. Mert a szövegem tartalma eltörpül az mellett, amit Te magad interpretálsz majd bele. S azok a gondolatfoszlányok, emléktöredékek, asszociációk, sőt érzések és érzelmek, melyek az olvasás közben, szinte intuitív módon

megjelennek az elmédben, nem véletlenek. Okkal jelennek meg. A legmegfelelőbb időben. Rólad és Neked árulnak el fontos információkat. Carl Gustav Jung azt tanította, hogy az embert, ha nem foglalkozik a tudattalanból feltörő jelekkel, üzenetekkel és ezeket figyelembe véve nem dolgozik önmagán, előbb-utóbb hatalma alá fogja vonni mind az, amit nem volt hajlandó tudatosítani és végül szőnyeg alá söpört. Ha csak egy pillanatra is gondolkozóba tud ejteni egyetlen mondatom, amely aztán egy felismeréshez elvezet téged, már megérte, nem csak megírnom e szöveget, de megszületnem is.

Mondd csak, hogyan születik meg manapság az első szó két idegen között? Az adott kontextustól, helytől, a pillanattól, a háttér zajától függ – talán egy színházi szék szomszédságában a darab válik közös nyelvvé. Egy koncerten az előadó és annak zenéje válik a fő témává, egy könyvesboltban a történetek és szerzők nevei. A kórházakban a fájdalom, a parkban az időjárás vagy a kutyák, akik szaglászás közben egymás pórázába akadtak. Az ilyesfajta párbeszégeket – akaratom ellenére is -

gyakran felszínesnek és tartalom nélkülinek érzem. A legtöbb embernek tehetsége van ahhoz, hogy végtelenül sokat tud beszélni, de közben nem mond semmit. Bizony, nem tudnék felidézni egyetlen olyan pillanatot sem, ahol két ember, minden előzmény és körítés nélkül, drámai őszinteséggel, leplezetlen érzésekkel kezdene beszélgetni – mintha a lélek egyenesen a másikhoz fordulna, minden védelem és dísz nélkül. Én most egy ilyen pillanatot szeretnék megidézni. Tán ezért döntöttem úgy, hogy már a legelső mondatommal bevezetlek abba a tapasztalásba, amely talán a legmélyebben érintette meg gyermeki énemet – bár akkor még nem értettem. S most veszem a bátorságot, hogy kinyissam neked Kékszakáll hetedik ajtaját – azt, mely ezidáig előttem is zárva maradt. Kézen foglak, mert ketten indulunk erre az intim felfedező útra. Ha időnként csendben sírnék, ne sajnálj meg: ez hozzátartozik a megtisztuláshoz, az emlékezés gyógyító rendjéhez.

„Mit akarok mondani a történetemmel?” – szegezem magamhoz a kérdést minden egyes elalvás előtt. „Hiszen annyi minden zajlik a fejemben és szívemben, amit ki szeretnék írni magamból...” – folytatom a belső monológot. „Igen, ilyenkor éjszaka, önnön magányomban

tudom igazán elcsípni azokat az érzéseket, emlékfoszlányokat, filozofikus gondolatmeneteket, legbensőbb felismeréseket, melyeket napközben esélytelen észrevennem. Sőt, mire reggel felkelek, újra homály fedi majd őket. Mit vessek hát papírra éjnek éjjelén? Oh, életem mely momentumait? Sújatok, én Égi Segítőim! Mit adhatnék annak, aki valaha engem elolvas?” – ily gondolatok előzték meg pályaművem megkezdését.

Mélységesen meg vagyok illetődve attól, hogy a jelek szerint vannak felnőttek, akiket csakugyan érdekel és akik hajlandóak befogadóan közeledni a mai fiatal generáció gondolat- és érzelmi világához. Tiszta szívemből kívánom, hogy sikerüljön romba dönteni a sztereotípiákat, az előítéleteket, az ellenállást és tiltakozást, s ehelyett szülessen meg a hídépítés a két generáció között: a még „életük reggelét” élő fiatalok, s a már „életük délutánját” élő idősebb emberek között – mert meg kell tanulnunk felismerni, hogy *„az élet délutánja éppoly jelentőségteljes, mint a reggele; csupán jelentése és célja más.”* (Ez szintén Carl Gustav Jung tanítása).

Felelősségteljes kezdeményezés ez, ugyanis kellő alázat, elfogadás, befogadás - sőt, meg merem kockáztatni -, tiszta szív nélkül nem

sikerülhet a két generációnak közelebb kerülni egymáshoz.

Amióta az eszemet tudom, árgus szemekkel fürkészem a felnőtteket teljes egészükben: minden mozdulatukat, arcjátékukat, gesztikulációjukat, attitűdjüket, beszédstílusukat, elejtett szavaikat, cselekedeteiket és döntéseiket, kinyilvánított vagy éppen titkolni próbált érzéseiket, magatartásukat másokkal és kiváltképp önmagukkal szemben, sajátos hitrendszerüket és életvitelüket... Nem igazán kortársaimmal, sokkal inkább velük akartam beszélgetni. Jól emlékszem, már alsó osztályos koromban igyekeztem tanárainm bizalmas társaságába férkőzni. Míg körülöttem másokat iskolaidőben az foglalkoztatott, mikor írunk röpdolgozatot, mi lesz az ebéd, kibe szerelmes az osztály legnépszerűbb fiúja, addig én olyan dolgokon tűnődtem, vajon az osztályfőnökünket miért kezelik depresszióval már 10 éve, vajon az iskola legszigorúbb tanára boldog házasságban él-e, vajon a kedvenc tanárnőmtől kérhetek-e olyan tanácsot, amit egy lánynak a saját édesanyjával kéne megbeszélnie? Mert ők, s ezt nem sejtették, számomra elsősorban nem tanárok voltak, hanem mindekelőtt Emberek. S ennél fogva gyűlöltem a felszínességet és

távolságtartást, amit egy tanár-diák viszonya megkövetel. Nem értettem, miért nem szerethettem őket ugyanúgy, mint ahogyan a legjobb barátaimat, miért állhatott akadályt ebben betöltött pozíciójuk? Bizalomra vágytam. Közelségre. Valódi kapcsolódásra. Én a kulisszák mögé akartam látni!

Egyszer megesett, hatodik osztályban, hogy egykori osztályfőnököm tanári székét körbeültük több osztálytársammal, még a tanóra megkezdése előtt. Amikor belépett a maga lassú, melankóliát sejtető lépteivel az osztályterembe és megpillantott minket, arckifejezése elárulta: világos a számára is, itt ma nem József Attila életével kell foglalkoznunk. Hanem diákjai életével. S a saját életével. Elhelyezkedett a székében. Mi közelebb húzódtunk. Minden figyelme a miénk volt. Levetkőzte a tanár szerepét. Ez idézte elő a varázst: 45 percet megtöltöttünk a legbensőségesebb, legtitkosabb, legintimebb vallomásainkkal, kérdéseinkkel, fájdalmainkkal és traumáinkkal. Mindössze 12 évesek voltunk. Mindenki elmesélt az életéből valamit, ami aktuálisan a legnagyobb szívfájdalmat jelentette a számára. Megvilágításba kerültek bántalmazó szülők, elérhetetlennek tűnő célok, a robotokat képző oktatási rendszer, anyagi problémák, válás,

identitászavar... és legfőképpen: a szeretetéhségünk - amelyet ez a csodálatos ember, aki kötelességét érdekünkben félretolta, csillapítani volt képes. Világunk szegénységi bizonyítványát tükrözi, hogy ez volt a legelső olyan alkalom, amikor azt tapasztalhattuk, hogy egy felnőtt ember komolyan vette: egy 12 éves gyerek is cipelhet magában valódi érzelmi válságot. Először lehettem szemtanúja, hogy egy felnőtt nem söpörte félre, nem legyintett rá – hanem megállt, figyelt, együttérzett, majd elismerte: a szív nem kérdez kort, mielőtt megszakadni készül. Azóta eltelt 10 év, ám a hála egy pillanatra sem hunyt ki a szívemből. A megannyi iskolás élményeim közül egy sincs, amelyik olyan sokat tudott volna adni és oly módon kísérne végig életutamon, mint az imént elmesélt, pusztán 45 perces élményem...

S most, 10 év múltán, a naív kislányt és az érett Nőt elválasztó határon táncolva, egyre hatalmasabbá válik bennem a vágyódás, hogy *méltóvá váljak*: arra, hogy olyan lélekből származó bizalmas beszélgetésekbe is bevonjanak - főképp nálamnál sokkalta idősebb -, embertársaim, amibe talán senki mást nem mernének bevonni. Számtalan imába foglaltam, hogy minden személy, aki

társaságomban megfordul, az utolsó porcikájában is azt érezhesse, olyan ember előtt áll, akinek szívét-lelkét kiöntheti, félelmeit, szégyellnivalóit, sóvárgásait, ballépéseit, álmait elmesélheti, anélkül, hogy szűrő, ítélkező pillantásokat kapna válaszul. Nem titkolom, azzá szeretnék válni, aki a „teljes megengedés” és a „minden rendben van” érzésébe ringatja beszélgetőpartnereit. Hogy miért bír ez ekkora jelentőséggel a számomra, még nem sikerült pontosan megfejtennem. Talán, mert valójában nekem volt mindig is égető szükségem arra, hogy olyan ember keresztezze utam, akivel az ég világon mindent megbeszélhetek. Aki előtt teljes önvalómban állhatok, s éreztesse velem: Minden rendben van! (Mellékesen szeretném megjegyezni, erős a gyanúm, hogy a pályázati felhívás is nagyrészt azért tudott megszólítani engem és azért keltett bennem tüzes fölbuzdulást, mert egy az egyben azt váltja valóra, amit az Égi Segítőimtől tiszta szívvel kértem, újra és újra, a szobám négy fala között: adassék még egy lehetőség, ahol a fiatalok mind azon legféltettebb és egyben legértékesebb gondolataikat, érzéseiket végre szabadon leírhatják, amelyek a mai világban csak süket fülekre találnak. Valaki

vége hallja és értse meg őket – mert erre égető szükségük van.)

Ámbár, nálam a gyökeres ok talán ennél mélyebben rejlik. Esetlegesen olyan ajtó mögött, amely mögé nem szívesen néznék be? De melyik ajtó lehet az, amit inkább szeretnék zárva tartani? Súlyosan hasít belém a felismerés: az, amelyik édesanyámmal való kapcsolatomat rejti el. Drága olvasóm, ha ide most belépünk, ne engedd el közben a kezem. Teljesen őszintén mondom, a legkevésbé sincs fogalmam arról, ezen a ponton hogyan kéne folytatnom. Zavarban vagyok.

Ambivalens érzések háborúznak bennem: kihagyjam mind azokat a részeket, melyek szeretett édesanyámról és hozzá fűződő kapcsolatokról szólnak, vagy próbáljam megragadni a leglényegesebb, legbeszédesebb szegmenseit? Azt hiszem, ez utóbbi mellett kell döntenem, ha azt szeretném, hogy megláthasd és megérthesd, honnan indultam, meddig jutottam, s merre tartok. Azonban ígérd meg nekem, hogy ez köztünk marad. Itt és most, csak a te füledbe van bátorságom belesúgni.

Édesanyámnál rákos daganatot diagnosztizáltak 8 évvel ezelőtt. A kegyetlen

igazság: ő saját magát betegítette meg. Erre a későbbiekben szeretnék visszatérni.

Édesanyámank öt gyermeke született. Öt lány. Mind ugyanattól az apától. A tragikomédia az egészben, hogy mindketten egyetlen fiút akartak. Én, legutolsó a sorban, 8 évvel lemaradva a legfiatalabb nővéremtől, már olyannyira nem voltam tervben, hogy édesanyám kezdetben az abortuszban látott megoldást – ámde édesapám azt mondta neki, hogy *„ebben a gyermekben lesz valami kiemelkedően különleges, neki meg kell születnie”*. Abba most nem szeretnék belegondolni, csak azért vélekedett-e így, mert egészen a megszületésemig mindenki abban a tudatban élt, még maguk az orvosok is, hogy ötödik gyermekként végre fiú fog születni. Nagy volt a döbbenet, amikor napvilágra jöttem, lányként – de ez nem befolyásolta a szüleimet abban, hogy minden csepp szeretetükkel elhalmozzanak. Még ha ez – legalábbis édesanyám részéről - nem is oly módon talált kifejezésre, ahogy az a nagy könyvben meg van írva. S nem is úgy, ahogy környezetemben láttam viselkedni az édesanyákat gyermekükkel szemben. Ameddig csak vissza tudok emlékezni, megközelítőleg 4 éves koromig, az én édesanyám nem ölelgetett engem. Nem

puszilgatott. Nem simogatott. Nem mondta, hogy „szeretlek!” – s ezt a mai napig soha nem hallottam még tőle -, nem viccelődött, nem jelent meg szívesen anyák napi ünnepeken, nem kérdezte meg soha, milyen napom volt... Mégis, ahogy egyre idősödtem, a legnagyobb bánatot és nehézséget az okozta, hogy édesanyám nem kommunikált. Egyik lányával sem. Saját férjével pedig kiváltképp nem. Ezt szemléltetni a következőképp tudnám: mindennapjaimban evidenciává lett, hogy édesanyám a neki feltett, teljesen hétköznapi, vagy éppen elengedhetetlenül fontos kérdésekre sem válaszolt. Kérdeztük, s hallgatás volt a válasz. Újra kérdeztük, s még mindig nem rezzent. „Holnap hány órakor kell indulnunk, hogy időben odaérjünk?” – nem érkezik válasz. „Milyen hús sül a sütőben?” – fel sem tekint a telefonjából. „Hogy tetszett a könyv, amit ajánlottam?” – erre a válasz: - „Menj és légy szíves hozd már ide a pohár vizemet.” – oda nem illő reakció, már-már megalázó. Ha egy kérdést többször feltettem neki egymás után, mert szükségem volt a válaszra, az számtalanszor így hangzott, ingerült hangnemben: „Ne zaklass már a hülyeségeiddel!”

Hát így nőttem fel. Mind ennek fejében nem lehet kérdőjel többé, miért akartam mindig, s akarok a mai napig, részese lenni a felnőtt emberek bizalmas, tabu téma nélküli, *valódi érzelmekkel teli* beszélgetéseinek. Nem szükséges pszichoanalitikusnak lenni ahhoz, hogy meglássam annak a bizonyos jéghegynek a legalját: kompenzálni akartam. Űrt kitölteni. Éhséget csillapítani. Figyelmet kapni. Megérteni. Megtapasztalni, milyen az, amikor emberhez méltóan érkezik válasz a feltett kérdéseimre.

Gyermeki fejjel anya nem volt más a szememben, mint egy hős. A világ legintelligensebb, legintellektuálisabb, legéletrevalóbb nője. Hibátlan. Ezen illuzorikus képbe kapaszkodtam, foggal-körömmel. Jóllehet az illúziók természetüknél fogva édesek, mégis – szerencsésebb esetben -, eljut az ember egyszer arra a pontra, amikor valami léket üt a mámorítóan szép képen, s az igazi kihívás csak azután következik. Ugyanis ha egy illúzió romba dől, tüstént kiderül: van-e olyan tiszta a szeretet bennünk, hogy képesek legyünk azt szeretni, aki a másik **VALÓJÁBAN**? Akit eddig nem láthattunk, s nem ismerhettünk, mert saját projekciónk eltakarta őt?

Magányosan eltöltött órák, késő esti séták,

belső monológok, rongyosra olvasott könyvek, tabu téma nélküli beszélgetések, elmorzsolts könnyek és heves zokogások, más emberek történeteinek végighallgatása, szorongásom gyökeres okának kutatása, önbizalomhiány szülte nehézségek... Ezek mind-mind hozzájárultak ahhoz, hogy a teljes szülői mintát, amelynek példáján felnőttem, radikálisan át tudjam értékelni és újra tudjam értelmezni. Igen, minden egyes lépés, amelyet életem során megtettem, szükséges volt ahhoz, hogy ezt meg tudjam cselekedni.

Tini koromtól kezdve gyakorta bezsebelek olyan elismerő, s leginkább rácsodálkozó megjegyzéseket, véleményeket a tőlem évtizedekkel idősebb emberektől, melyek arról szólnak, hogy milyen szemet szűrőan túlszárnyalom és meghazudtolom pimaszul fiatal koromat a „bölcse séggemmel”, a világra való rálátásommal, a mentalitásommal és empatikus készségeimmel. Megszámlálhatatlanul sok olyan szituációba kerültem már, ahol az én koromat 20, 30 vagy akár 40 évvel is meghaladó felnőttek elmesélték részletekbe menően életük egy-egy szegmensét, vagy párkapcsolati krízisüket – mikor mit -, s a végén gyakran kikérték a tanácsomat. Mélységesen megtisztelő volt. Különösképp

azért, mert közben jómagam is sokat tanultam tőlük. Olykor, ha ügyesen füleltem, nem csak azokat a szavakat hallottam meg, amik elhagyták a szájukat, hanem azokat is, amelyek szándékosan nem – ám hamar megtanultam azt az arany szabályt, hogy a másik ember előtt nem szabad a titkát - illetve azt, amit szemlátomást rejtegetni próbál - felfedni. Erre a többségük nem áll készen, sőt, nincsenek is tudatában annak, hogy nem állnak rá készen! Az önbecsapás sokkalta gyakoribb jelenség a világunkban, mint a járványok. Sok évembe telt, míg megtanultam mások önbecsapását tiszteletben tartani és jól kezelni – (természetesen a saját önbecsapásaimon szüntelenül én is dolgozom, nap mint nap). Ehhez szükségszerű volt, hogy eljussak a felismerésig: minden ember ott tart, ahol legjobb képességei szerint tud. Mindenkinek elidegeníthetetlen joga ott tartani, ahol jelenleg tart. Jó eséllyel azért van ott, mert valamit tanulni tud belőle. Valamit, amivel növelheti lelki izmait. Valamit, amiből a hátralévő életében merítkezhet. Talán épp az élet olyan leckéje előtt áll, aminek megtapasztalása és megértése nélkül nem is tudna továbbhaladni. Ellenben ha kizárólag azért tart ott, ahol tart, mert balga és önmaga

legnagyobb ellensége, ezt is meg kell tanulni elfogadni. Mert az ember szabad akarata csorbíthatatlan.

Bizony azt nem feltétlenül tudhatjuk, a történések, adott élethelyzetek mögött milyen ok-okozati összefüggések húzódnak meg – s megannyiszor nem is a „Miért?” kérdés a fontos. Nem, ha annak megválaszolása nem segít minket előrébb. Hanem ami igazán lényeges, az a mérhetetlen szabadság, amellyel mi magunk eldönthetjük bármelyik pillanatban, hogy miképp tekintünk arra az élethelyzetre (vagy bármire), amelyen jelen pillanatban még nem tudunk változtatni. Az arra adott reakciónkban, abban, ahogy gondolkodunk felőle - amely aztán érzéseket szül -, rejlik a mi valódi szabadságunk. A mi szabad akaratumk. Amit senki el nem vehet tőlünk.

Mivel megengedett, sőt mi több, kívánt az őszinteség, megosztom, kedves, Veled, ki még mindig olvasol engem, kincsként őrzött hitemet, amelyet nem tárogatok csak úgy fel az emberek előtt. Ha eddig zűrzavarosnak és kicsapongónak éreztél elbeszélésemet, most remélhetőleg összeáll benned a kép, hogy a szüleim, a tőlük hozott minta, s az előbb fejtegetett szabad akarat, miképp férhetnek

meg egy íráson belül.

Gyenge kifejezés az, hogy pusztán „hiszek” abban, amit most leírni szándékozom. Noha mivel sokan érzékenyek és legfőképpen szkeptikusak ezt a témát érintve, mégis szeretnék megmaradni a „hit” fogalmánál. Az én hitem szerint, szabad akaratunkkal már leszületésünk, azaz megtestesülésünk előtt is élünk, s hozunk meg a szellemi világban döntéseket – és formáljuk az előttünk álló, leélni kívánt életünket. Ez azt is magában foglalja, hogy a saját családjunkat mi magunk választottuk, nagyon is jó okkal. Igen, még akkor is, ha a legmostohább szülők gyermekeinek születtünk meg. Elárulni e sajátos hitem azért tartom elengedhetetlennek, hogy azt is bevallhassam: meggyőződésem, szüleimet, az egész családi miliőt, én magam választottam ki, méghozzá következetesen. Úgy képzelem, ahhoz, hogy a fejlődés lépcsőjének következő fokát meg tudjam lépni, pontosan olyan szülőkre, olyan mintára lesz szükségem, mint amelyet az én családom tudott nekem nyújtani. Mert nem kizárólag a szép és jó megtapasztalásáért születik meg az ember – viszont azért mindenképpen, hogy ezt a sok szépet és jót megtanulja értékelni a rút, a csúf, a rossz dolgok jelenléte mellett is.

Hogy az ember e követésre méltó példát meg tudja mutatni: képes felfedezni önmagában a boldogságot még egy olyan világgal is körülötte, amely soha nem fogy ki az olyan eszközökből, amellyel megpróbálja ellehetetleníteni a boldogság érzését.

Édesanyám és édesapám, „akikhez leszülettem” , valaha biztosan szerették egymást, de egy bizonyos: én még soha, életem során egyetlen alkalommal sem, láttam jelét közöttük szeretetnek. Legalábbis édesanyám részéről. Nem volt csók. Nem volt puszi. Nem volt ölelés. Nem volt simogatás. Nem volt kedves mosoly. Nem volt szemkontaktus, amikor szót váltottak egymással - beszélgetés sem volt. Nem volt nevetés. Nem volt egyetértés. Nem voltak kettesben közös programok. A feltett kérdésekre nem voltak válaszok. Felmerült benned egy pillanatra is, ha ennyi minden nem volt, akkor valójában mi maradt? Mi az, ami hát volt? Elég, ha egyetlen dolgot emelek ki: ordító és mérgező csend, melyet édesanyám teremtett meg. Ordító, mert a hallgatás mögött rengeteg elfojtott ordítózás, szemrehányás, belefásultság sejtetett. Mérgező, mert minél tovább maradt benne ebben az állapotban, annál károsabb hatást gyakorolt a lelkére, majd a testére. S így

érünk vissza a történet azon részéhez, amikor azt mondtam: ő saját magát betegítette meg. Édesanyámról elárulom, s ezt bocsássa meg nekem, ha valaha megtudja, hogy amikor én megszülettem, addigra már réges rég nem szerette apát. S nem csak, hogy nem szerette. Ki nem állhatta. Undort érzett. Haragudott. Dühös volt. Távol akarta magától tartani. Nem tisztelte. Valójában: nem akarta vele leélni az életét. Mérhetetlenül sok időnek el kellett telnie ahhoz, míg ráébredtem, s az élet visszaigazolta felismerésem: Anya nem apát gyűlölte, hanem saját magát. Nem apa keltett benne haragot, hanem a saját gyávasága, hogy nem mert időben kilépni a kapcsolatukból. Nem apára volt dühös, hanem saját magára, hogy egész idő alatt mások elvárásainak próbált megfelelni. Nem azért szült 5 gyermeket, mert ez volt szíve vágya, hanem azért, mert az a tévhit élt benne, hogy így lesz belőle jó feleség. Fullasztó undort nem apa iránt érzett, hanem a torkán akadt szavaktól, amelyeket soha nem volt hajlandó kimondani – míg végül teljes némaságba nem burkolózott. Amikor a 17. életévemet töltöttem, kiköltözött Németországba: életében először vált külön apától – attól az embertől, akit tévesen gyűlöletének tárgyának hitt.

Elköltözött. De ez a szabadságát nem hozta meg. Pár hónap múlva mellrákot diagnosztizáltak nála. Teste jelzett: itt az idő – önbecsapás nélkül - elgondolkozni az elmúlt 50 éveden. Én tudtam jól: mindenféle kezelés, orvosi beavatkozás, gyógynövény hasztalan lesz, amíg a gyűlölet és harag ott melegszik keblei alatt. Lelke mélyén tudta ő is. Egyedül az ő kezében volt a döntés, hogy az életet választja-e, vagy...

Aki ma vagyok, s mind az, akivé még válni vagyok képes, nagyrészt köszönhető annak is, hogy ilyen mintát kaptam a szüleimtől – hogy ők a szüleim. Nem kipárnázott, rózsaszín ködös úton jöttünk végig, de hiszem, hogy ezt én akartam így. Ezidáig tele volt szeretetlenséggel, önbecsapással, s legfőképpen „meg nem bocsátással” . Én azért vagyok itt, hogy mind ezt megtanuljam – szeretni, és megbocsátani. Adódhat-e ennél kiválóbb alkalom erre?

Ma, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnél dolgozom. Hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő gyermekek és szülők körében töltöm a mindennapjaimat. Azonban az én elveim, nem feltétlenül egyeznek a ma ismert segélyszervezetek elvével. Tudniillik én nem felzárkóztatni

akarom őket, nem kirángatni jól megszokott, számukra tökéletesen kényelmes környezetükből, nem adományokkal elhalmozni őket, nem pódiumokról beszélni hozzájuk, és, igen, le merem írni, még csak dolgozni sem küldöm őket. Egyetlen tiszta szándékú célom: elültetni bennük annak a szeretetnek a magvait, amely képes azt mondani bennem, hogy *„elfogadom, hogy te az vagy, aki vagy, elfogadom, hogy gondolkodásmódod és igényeid eltérnek az enyéimtől, nem akarlak megváltoztatni téged, nem akarlak okítani, de ha már a kettőnk útja keresztezte egymást, gyere, nézzük meg, mi a legtöbb, amit ebből ki tudunk hozni”*. A példamutatásnál, a szeretetnél és elfogadásnál nem tudok többet nyújtani – minden más ezekből következik. Ha a másik önerejéből úgy dönt, elindul az úton, hogy javítson saját sorsán, az egész biztosan nem egy kívülről jövő erőszakos benyomásra fog megtörténni – de talán ha azt tapasztalja, a nagy világban vannak még emberek, akik szeretettel és elfogadással képesek hozzászólni, felébred benne a bátorsága ahhoz, hogy valamivel többet felfedezzen belőle.

Nem tudhatom, hol leszek, s ki leszek én 10 év múlva – ha ma valaki nekem szegezné ezt

a kérdést, egy dologban lennék
megingathatatlanul biztos: 10 év múltán is
olyan helyen leszek, ahol a bennem élő
gyermeki szeretet, amely nem válogat, a
végtelen odaadás, zavarba ejtő kedvesség és a
megbocsátásra törekvés helyénvaló lesz!
Ahol ezekre lesz égető szükség, ott találok
meg majd engem is.

S lám, történetem végéhez érve, épp
édesanyám lép be ajtómon. Az imént érkezett
meg Németországból. Édesanyám, aki a
tavalyi év során maradéktalanul felgyógyult
rákos megbetegedéséből. Nem beszélt róla
ugyan, de én tudom, hogy sikerült eljutnia a
megbocsátásig. Gyűlöletének oldásáig. Még
ha nem is végzett teljesen, az már több, mint
fél siker, hogy ezen az úton elindult. Az eset
önmagáért beszél: a németországi orvosok azt
mondták neki két évvel ezelőtt, hogy két
hónapja van hátra. Akkor már az ágyból sem
tudott kikelni anélkül, hogy ne kapkodta
volna a levegőt. S most itt van, itt áll
mellettem bőröndje társaságában és nem érti,
mit írok oly buzgón.

Drága édesanyám, ha tudnád... De még nem
tudhatod meg. Ahogy azt sem tudhatod meg,
hogy míg pályaművem utolsó mondataihoz
értem, már nem hasít belém fájdalom és meg

nem értés, ha újra felidézem, amikor 9 éves koromban az anyák napi meghívódat... Tudod mit? Már tényleg nem számít. Ahogy te is, úgy látszik, én is gyógyulási folyamaton mentem keresztül. Köszönöm, hogy példát mutattál a kitartásoddal, a felgyógyulásoddal: Köszönöm, hogy mégis az életet választottad, mert így még hosszú-hosszú évek állnak rendelkezésünkre ahhoz, hogy megtanuljunk végre valahára kimondani egymásnak, életünkben először: „**Szeretlek!**”

Kedves olvasó, bárcsak megismerhetnék Téged én is olyan bensőségesen, mint ahogyan most már te ismersz engem. Vajon neked mi a történeted? Lelked legrejtettebb zugai vajon mit rejtenek? Vagy ez tán még titok előtted is? Vajon vágyódsz azután, hogy valakinek, aki tényleg meghall, elmesélhesd életed legfontosabb állomásait? Nem búcsúzom el, mert nem lehetetlen, hogy egyszer összefonódnak útjaink, s a te történeteddel folytatjuk. Köszönöm, hogy itt voltál velem és fogtad a kezem.

Édesanyámnak ne szólj erről egy szót sem!
Ez majd egyszer az én feladatomban lesz...